

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-4-68-60>

УДК 371.15:37.013.42-051

Клочко О.О.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

ЕТИЧНІ СТАНДАРТИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Анотація. У дослідженні визначено, що головним декларативною основою етики соціальної роботи є документ «Етика соціальної роботи: принципи і стандарти» («Міжнародної декларації етичних принципів соціальної роботи») та «Міжнародних етичних стандартів соціальної роботи»). Аналіз Конституції України; Законів України «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю», «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», «Про освіту» дозволив виокремити ті статті та положення, що нормують етичну сторону професійної діяльності соціального працівника. Якісний аналіз українських законів показав їх високу моральну відповідальність перед запитами і викликами сучасного суспільства та відповідність базовим європейським цінностям соціальної роботи.

Ключові слова: етика соціальної роботи, фахівці соціальної сфери, міжнародні етичні стандарти, Конституція України, закони України, етичні дії, етична свідомість, етичні стосунки.

Klochko Oleksiy

Sumy Makarenko State Pedagogical University

THE ETHICAL STANDARDS OF SOCIAL WORK

Summary. The article substantiates the importance of the ethical side of the professional activities of social professionals. The study analyzed the influence of professional and ethical-pedagogical aspects in the Laws of Ukraine, which regulate the professional activities of social professionals. The article defines that the main declarative basis of the ethics of social work is the document «Ethics of social work: principles and standards». This document consists of the «International Declaration of the Ethical Principles of Social Work» and the «International Ethical Standards of Social Work». The Ukrainian legal framework, in general, is based on generally accepted humanistic, democratic and legal foundations. An analysis of the Constitution of Ukraine made it possible to single out those articles and regulations that normalize the ethical side of the professional activities of a social worker. The articles of the Constitution of Ukraine establish general ethical principles. The Law of Ukraine «On Social Services» defines the main articles that establish the general ethical principles and rules of the process of providing social services. The laws of Ukraine «On social work with children and youth» and «On promoting social formation and development of young people in Ukraine» fix key provisions on the organization of social work with children and youth on the basis of generally accepted democratic and legal foundations. A qualitative analysis of the Law of Ukraine «On Education» allowed us to identify priority articles and regulations that normalize the ethical side of the professional activities of a social worker in an educational institution. Knowledge of the laws and legal norms, rules and principles of professional ethics, their obligatory and creative use in practical activities will help social professionals to effectively carry out integrated social work and social assistance. A qualitative analysis of Ukrainian laws showed their high moral responsibility to the demands and challenges of modern society. Also, their compliance with the basic European values of social work.

Keywords: social work ethics, social workers, international ethical standards, Constitution of Ukraine, laws of Ukraine, ethical action, ethical consciousness, ethical relationships.

Постановка проблеми. Знання основ професійної етики виступає важливою складовою теоретико-практичної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери і їхньої професійної діяльності в цілому. Досконале оволодіння теоретичними основами, законодавчими передумовами сприятиме ефективному вирішенню соціально-педагогічних, соціокультурних, соціально-економічних, соціально-політичних та інших нагальних проблем українського соціуму.

Глибоке знання законів і юридичних норм, правил і принципів професійної етики, обов'язкове та творче застосування їх у професійній діяльності допоможе фахівцям соціальної сфери здійснювати соціальне партнерство із клієнтами, їхніми близькими, колегами, представниками соціально-орієнтованих організацій та закладів з метою якнайефективнішого розв'язання складних життєвих ситуацій клієнта.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливість засвоєння та реалізації професійно-етичних знань у практиці соціальної роботи

наголошена у працях Т. Семигіної, І. Миговича та ін. Етичні сторони професійної діяльності фахівців соціальної сфери активно висвітлюються у дослідженнях Г. Медведєвої, Н. Махової, С. Харченка та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Науково-теоретичне обґрунтування етичної та етико-педагогічної спрямованості соціально спрямованої законодавчої бази України.

Мета статті. Аналіз професійних та етико-педагогічних аспектів в Законах України, що регламентують професійну діяльність фахівців соціальної сфери.

Виклад основного матеріалу. Зазначимо, що юридичною підставою і нормативним підґрунтям здійснення практики соціальної роботи в Україні є відповідні профільні законодавчі документи.

Безпосередньо етико-професійну сторону практики соціальної роботи регулюють та регламентують т.зв. «Етика соціальної роботи: принципи

і стандарти» [1], що складається із «Міжнародної декларації етичних принципів соціальної роботи» та «Міжнародних етичних стандартів соціальної роботи». Варто відзначити, що на основі даних міжнародних стандартів було розроблено вітчизняний регулятор – «Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи» [3]. Ці документи становлять основу етичної регламентації професійної діяльності усіх фахівців соціальної сфери в Україні.

Органічною складовою доповнюють систему моральних норм і стандартів професійної діяльності соціального працівника базові державні законодавчі акти – Конституція України [2]; Закон України «Про соціальні послуги» від 19.06.2003 року, № 966-IV [5]; Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» від 21.06.2001 року, № 2558-III [6]; Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 05.02.1993 року, № 2998-XII [7]; Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 року, № 2145-VIII [4].

Якісний аналіз Основного Закону України – Конституції [2] – дозволив виокремити ті статті та положення, що нормують етичну сторону професійної діяльності соціального працівника. Так, ст. 3 указує, що: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю...». У Ст. 11 затверджено, що: «Держава сприяє консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, а також розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України». Ст. 21 визначає, що: «Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах». У ст. 23 зазначено, що: «Кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, в якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості». Ст. 24 декларує: «...Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками...». Ст. 27 указує: «Кожна людина має право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя...». Ст. 28 зазначає, що: «Кожен має право на повагу до його гідності. Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню...». У ст. 29 визначено, що: «Кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність». Ст. 32 наголошує: «Ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України. Не допускається збирання, зберігання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини...». У ст. 34 акцентовано, що: «Кожному надається право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань». Ст. 35 визначає: «Кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку ре-

лігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноосібно чи колективно релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність...». У ст. 52 йдеться про те, що: «Діти рівні у своїх правах незалежно від походження, а також від того, народжені вони у шлюбі чи поза ним. Будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідуються з законом. Утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу. Держава заохочує і підтримує благодійницьку діяльність щодо дітей». Ст. 95 закріплює положення, що: «Бюджетна система України будується на засадах справедливості і неупередженого розподілу багатства між громадянами і територіальними громадами...». У ст. 129 закріплено, що: «...Основними засадами судочинства є: законність; рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом; забезпечення доведеності вини; забезпечення обвинуваченому права на захист...» [2].

Якісний аналіз Закону України «Про соціальні послуги» від 19.06.2003 року, № 966-IV [5] дозволив виокремити головні статті та положення, що нормують етичну сторону професійної діяльності соціального працівника.

У ст. 3 згадується про те, що: «Надання соціальних послуг ґрунтується на принципах: адресності та індивідуального підходу; доступності та відкритості; добровільності вибору отримання чи відмови від надання соціальних послуг; гуманності; максимальної ефективності використання бюджетних і позабюджетних коштів суб'єктами, що надають соціальні послуги; законності; соціальної справедливості; забезпечення конфіденційності суб'єктами, які надають послуги; дотримання ними стандартів якості, відповідальності за дотримання етичних і правових норм», які і відповідають базовим етичним принципам соціальної роботи. Ст. 10 «Основні права отримувачів соціальних послуг» наголошує, що «при одержанні соціальних послуг громадяни мають право на: поважливе і гуманне ставлення з боку суб'єктів, що надають соціальні послуги; вибір установи та закладу, а також форми соціального обслуговування; інформацію щодо своїх прав, обов'язків та умов надання соціальних послуг; згоду на соціальні послуги; відмову від соціальних послуг; конфіденційність інформації особистого характеру, що стала відомою суб'єкту, який надає соціальні послуги; захист своїх прав і законних інтересів, у тому числі в судовому порядку» як вихідних положень етичної професійної діяльності соціального працівника.

Ст. 11 закріплює положення, що: «Особи, що надають соціальні послуги, мають право на ... захист професійної честі, гідності та ділової репутації ... Особи, що надають соціальні послуги, зобов'язані: сумлінно надавати соціальні послуги особам, які перебувають у складній життєвій ситуації; керуватися у своїй діяльності основними принципами надання соціальних послуг; поважати гідність громадян; не допускати негуманних і дискримінаційних дій щодо громадян, які одержують соціальні послуги; зберігати в таємниці інформацію, отриману в процесі виконання своїх обов'язків, а також ту інформацію, яка може бути використана проти особи, що обслуговується» [5].

Якісний аналіз Закону України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» від 21.06.2001 року, № 2558-III [6] дозволив виокремити основні статті та положення, що нормують етичну сторону професійної діяльності соціального працівника.

Так, ст. 5 «Основні принципи здійснення соціальної роботи з дітьми та молоддю» затверджує положення про те, що «Соціальна робота з дітьми та молоддю ґрунтується на загальнонавчальних гуманістичних, демократичних та правових засадах. У той же час основними принципами соціальної роботи з дітьми та молоддю є: законність, додержання і захист прав людини; диференційованість, системність у соціальній роботі; відповідальність суб'єктів соціальної роботи за додержання етичних і правових норм, вимог та правил здійснення соціальної роботи; добровільність у прийнятті допомоги».

У ст. 18 «Відповідальність за порушення у сфері соціальної роботи з дітьми та молоддю» акцентовано увагу на тому, що «Порушеннями у сфері соціальної роботи з дітьми та молоддю визнаються: порушення принципів здійснення соціальної роботи з дітьми та молоддю; невиконання фахівцями із соціальної роботи своїх обов'язків...» [6].

Якісний аналіз Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 05.02.1993 року, № 2998-XII [7] дозволив виокремити загальні статті та положення, що нормують етичну сторону професійної діяльності соціального працівника.

Ст. 2 «Принципи соціального становлення та розвитку молоді» указує, що «Соціальне становлення та розвиток молоді базуються на таких основних принципах: повага до загальнолюдських цінностей, прав людини і народів, історичних, культурних, національних особливостей України, її природи; ... доступність для кожного молодого громадянина соціальних послуг і рівність правових гарантій; ...». У ст. 7 «Праця молоді» зазначено, що «Держава гарантує працездатній молоді рівне з іншими громадянами право на працю ...». Ст. 10 «Житлові умови молоді» указує, що «Держава забезпечує молодим громадянам рівне з іншими громадянами право на житло, сприяє молодіжному житловому будівництву, створенню молодіжних житлових комплексів тощо...». У ст. 11 «Освіта, культурний розвиток молоді» зазначено, що «Україна гарантує молодим громадянам рівне з іншими громадянами право на освіту, культурний розвиток, дозвілля і відпочинок...». Ст. 12 «Охорона здоров'я, фізичний розвиток молоді» декларує тезу про те, що «Держава забезпечує молодим громадянам рівне з іншими громадянами право на охорону здоров'я, заняття фізичною культурою і спортом...». Ст. 13 «Гарантії правового захисту молоді» зазначає, що «Будь-які прями або непрямі обмеження прав і свобод молоді залежно від віку, крім передбачених законодавством, є протиправними і тягнуть за собою відповідальність, встановлену законами України. Реалізація молодими громадянами прав і свобод при соціальному становленні та розвитку не повинна завдавати шкоди інтересам суспільства, правам інших громадян...» [7].

Якісний аналіз Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 року, № 2145-VIII [4] дозволив виокремити пріоритетні статті та положення, що нормують етичну сторону професійної діяльності соціального працівника в освітньому закладі.

Ст. 3 указує на: «Право на освіту. ... В Україні створюються рівні умови доступу до освіти. Ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття освіти. Право на освіту гарантується незалежно від віку, статі, раси, стану здоров'я, інвалідності, громадянства національності, політичних, релігійних чи інших переконань, кольору шкіри, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин та ознак... Держава створює умови для здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів, а також забезпечує виявлення та усунення факторів, що перешкоджають реалізації прав і задоволенню потреб таких осіб у сфері освіти...». У ст. 6 затверджено: «Засади державної політики у сфері освіти та принципи освітньої діяльності. Засадами державної політики у сфері освіти та принципи освітньої діяльності є: людиноцентризм; ... забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності; ... нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями; свобода у виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності; академічна доброчесність; ... гуманізм; демократизм; ... виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання і традицій; ... формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками; формування громадянської культури та культури демократії...».

Ст. 7 визначає: «Мову освіти. Особам, які належать до національних меншин України, гарантується право на навчання в комунальних закладах освіти для здобуття дошкільної та початкової освіти, поряд із державною мовою, мовою відповідної національної меншини. Це право реалізується шляхом створення відповідно до законодавства окремих класів (груп) з навчання мовою відповідної національної меншини поряд із державною мовою і не поширюється на класи (групи) з навчанням українською мовою. Особам, які належать до корінних народів України, гарантується право на навчання в комунальних закладах освіти для здобуття дошкільної і загальної середньої освіти, поряд із державною мовою, мовою відповідного корінного народу. Це право реалізується шляхом створення відповідно до законодавства окремих класів (груп) з навчання мовою відповідного корінного народу України поряд із державною мовою і не поширюється на класи (групи) з навчанням українською мовою. Особам, які належать до корінних народів, національних меншин України, гарантується право на вивчення мови відповідних корінного народу чи національної меншини в комунальних закладах загальної середньої освіти або через національні культурні товариства».

У ст. 9 зазначено: «Форми здобуття освіти. ... Педагогічний патронаж – це спосіб організації освітнього процесу педагогічними працівниками, що передбачає забезпечення ними засвоєння освітньої програми здобувачем освіти, який за психофізичним станом або з інших причин, визначених законодавством, зокрема з метою забезпечення доступності здобуття освіти, потребує такої форми». Ст. 12 декларує: «Повну загальну середню освіту. Метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності: ... громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей...». Ст. 19 наголошує на: «Освіті осіб з особливими освітніми потребами. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування створюють умови для забезпечення прав і можливостей осіб з особливими освітніми потребами для здобуття ними освіти на всіх рівнях освіти з урахуванням їхніх індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів...».

У ст. 25 акцентовано на: «Правах і обов'язках засновника закладу освіти. Засновник закладу освіти або уповноважена ним особа: ... здійснює контроль за недопущенням привілеїв чи обмежень (дискримінації) за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, сімейного та майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками...».

У ст. 42 йдеться про: «Академічну доброчесність. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає: посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність; контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти; об'єктивне оцінювання результатів навчання. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індиві-

дуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації».

Ст. 47 закріплює: «Зовнішнє незалежне оцінювання. ... Зовнішнє незалежне оцінювання здійснюється на таких принципах: валідності (обґрунтованості та придатності методів і технологій оцінювання для конкретних цілей); відкритості та прозорості; об'єктивності; надійності; доступності; відповідальності...».

У ст. 53 затверджено: «Права та обов'язки здобувачів освіти. Здобувачі освіти мають право на: ... повагу людської гідності; захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти; ... Здобувачі освіти зобов'язані: ... поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм ...». Натомість ст. 54. закріплює: «Права та обов'язки педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу. Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники мають право на: ... захист професійної честі та гідності ... Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники зобов'язані: ... дотримуватися академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами освіти в освітньому процесі та науковій діяльності; дотримуватися педагогічної етики; поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу; настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства; ... формувати у здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами; захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам; додержуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконувати свої посадові обов'язки». У ст. 55 зазначені: «Права та обов'язки батьків здобувачів освіти. Батьки здобувачів освіти зобов'язані: виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, ... поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу; ... формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та згоді між усіма народами, етнічними, національними, релі-

гійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану; настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства...» [4].

Висновки. Таким чином, відзначимо, що етико-професійну сторону практики соціальної роботи і соціальної допомоги регулюють Міжнародна

декларація етичних принципів соціальної роботи і Міжнародні етичні стандарти соціальних працівників як основа етики соціальної роботи. Поряд з визначеними декларативними документами професійні та етико-педагогічні аспекти професійної діяльності фахівців соціальної сфери регламентують відповідними положеннями у статтях Конституція України і Закони України «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю», «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», «Про освіту».

Список літератури:

1. Ключко О.О. Етика фахівця соціальної сфери у схемах і коментарях : навчальний посібник. Суми : ФОП Цьома С.П., 2018. 92 с.
2. Конституція України : Закон від 28.06.1998 № 254к/96-ВР. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z960254K.html (дата звернення: 01.02.2019).
3. Про затвердження Етичного кодексу спеціалістів із соціальної роботи України : Наказ Міністерства у справах молоді та спорту. URL: <https://www.zakon-i-normativ.info/index.php/component/lica/> (дата звернення: 01.02.2019).
4. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII.
5. Про соціальні послуги : Закон України від 19.06.2003 р. №966-IV.
6. Про соціальну роботу з дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III.
7. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні : Закон України від 05.02.1998 р. № 2998-XII.

References:

1. Klochko O.O. (2018). Etyka fakhivtsya sotsialnoyi sfery u skhemakh I komentaryakh [Ethics of a Social Specialist in charts and comments]. Sumy : FOP Tsyoma S.P. (in Ukrainian)
2. Konstytutsiya Ukrayiny : Zakon vid 28.06.1998. № 254к/96-ВР [Constitution of Ukraine]. Available at: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z960254K.html
3. Pro zatverdzhennya Etychnogo kodeksu spetsialistiv iz sotsialnoyi roboty Ukrayiny : Nakaz Ministerstva u spravakh molodi I sportu [About the Approval of the Ethical Code of Specialists from the Social Work of Ukraine]. Available at: <https://www.zakon-i-normativ.info/index.php/component/lica/>
4. Pro osvitu : Zakon Ukrayiny vid 05.09.2017. № 2145-VIII [The laws of Ukraine «About Education»].
5. Pro sotsialni posluhy : Zakon Ukrayiny vid 19.06.2003. № 966-IV [The laws of Ukraine «About Social Services»].
6. Pro sotsialnu robotu z ditmy ta moloddyu : Zakon Ukrayiny vid 21.06.2001. № 2558-III [The laws of Ukraine «On social work with children and youth»].
7. Pro spryyannya sotsialnomu stanovlennyyu ta rozvytku molodi v Ukrayini : Zakon Ukrayiny vid 05.02.1998. № 2998-XII [The laws of Ukraine «On promoting social formation and development of young people in Ukraine»].